

3 Час — те,
чого немає у вічності
СТОР.

4 Документна
артерія альма-матер
СТОР.

5 Виноградний погляд
на УжНУ
СТОР.

Володимир Смоланка: «...маємо працювати на імідж закладу»

Ви знаєте, як іноді важко ввійти бодай на 5 хвилин Володимира Івановича... Він — багатодітний батько понад 18-тисячної родини альма-матер (2250 працівників та 14993 студенти на час виходу цього матеріалу) — особливо коли повертається з чергового відраження, має встигнути вислухати всіх, не забути кожне прохання/питання/уточнення, жити кожним проектом, стежити, як з'являються нові пелюстки злетів та чи, бува, не пішла якась тріщина в дальньому кутку рідного дому. І нашому ректорові це вдається! Ми поспілкувалися, тільки-но стихла вступна метушня; виш замовив своє заслужене еспресо в автоматі стабільного життя; перевірів, чи почепив на руку фітнес-трекер постійного розкладу, де замість кроків рахує пари; та став спокійно вслухатися в стукіт власного серця, чітко відбиваючи ритми свого «завтра».

«...більше, ніж в останні довоєнні роки, але менше, ніж торік»

Перше, про що я запитала В.Смоланку, — успішність вступної кампанії-2023. Реалії навіть дещо перевершили сподівання в позитивному сенсі, адже бакалаврат поповнило зо 2800 осіб, магістратуру — понад 1300, аспірантуру — майже 200 (за результатами першої хвилі). Тобто загалом є десь 4300 нових здобувачів фаху. «Це — більше, ніж в останні довоєнні роки, але менше, ніж торік, — мовив очільник. — Утім, іще продовжуємо другу хвилю вступу. Матимемо орієнтовно ще 500, тобто загалом близько 4800 тих, хто вступив на 1 курс бакалаврату, магістратури, аспірантури. Добре число! Один із найбільших обсягів порівняно з іншими вишами України. Ми не тільки посідаємо 10 місце в консолідованому рейтингу ЗВО («топ-200»), а й за кількістю

студентів є десь у кінці першої десятки. Тобто впродовж останніх років УжНУ став одним із найпотужніших університетів нашої країни».

Традиційно найвищий конкурс був на спеціальності, помарковані як найпопулярніші. «Тенденція приблизно така ж, як і в минулі роки, але є певні особливості. Право, медицина все ж лишаються лідерами, незважаючи на те, що мінімальний конкурсний бал — 150. Проте ми завжди оцінюємо динаміку не тільки загалом в університеті, а й на факультетах, за спеціальностями. Нині збільшується кількість вступників за технічними напрямками, однак і держава підтримує їх, дає більшу кількість бюджетних місць. Це стосується ІТ-спеціальностей, а також інженерних. Після нашої перемоги доведеться відновлювати країну, і потрібні передусім (бо всі потрібні!) ті фахівці, котрі будуть робити найвагоміший вне-

сок у цю справу», — зауважив ректор.

Рефлексії про освіту

Вік вступника в Європі — «старший», ніж в Україні. Що про це думає Володимир Іванович? «Уважаю, завершення школи в 17 років (хоч сам закінчив у 16, бо пішов на рік швидше) — трохи зарано. Цей модус, який є в країнах Європи, коли діти закінчують школу у 18, краще впливає, мені здається, на вибір фаху. Адже знаємо: у такому віці кожен рік дає великий досвід, за рік школяр відчутно дорослішає. Тобто, гадаю, закінчувати школу у 18 було б краще. Проте оцінюючи загалом досвід нашого вишу, хочу сказати, що не так багато студентів залишають навчання через вибір «не тієї спеціальності».

Завершення на стор. 2.

Володимир Смоланка: «...маємо працювати на імідж закладу»

Закінчення. Початок на стор. 1.

Завжди раджу батькам, коли дитина не може визначитись, усе ж довірити вибір їй», — мовив В.Смоланка.

Крім того, насправді не все так страшно. Рятівником від укусу «помилився» є перехресний вступ. Так, скажімо, математик-бакалавр легко може стати журналістом-магістрантом. Для цього слід просто скласти вступні іспити в магістратуру. Однак така перевага — табу для представників права, медичних спеціальностей та деяких інших. Керівник альма-матер каже: «Система перехресного вступу, затверджена 6–7 років тому, як на мене, добре працює, оскільки дозволяє багатьом нашим студентам здобути освіту за двома різними напрямками, а це, без сумніву, — добре».

Наш ректор чимало їздить закордонними ЗВО, тож я не могла не поцікавитися, у чому перевага української системи освіти та що запозичуємо за рубежем. Співрозмовник відповів, що йдеться про різні форми навчання. Навів у приклад досвід Франції. Там старшокурсники майже весь час перебувають у лікарнях. Пар як таких немає. Є завдання та практика. Якщо хочеш проконсультуватися з викладачем — пиши на електронну пошту листа й чекай часу призначення зустрічі, де педагог відповідь на запитання, які залишилися незрозумілими. «Проведення практичних занять у нас — дещо

інше. Даємо змогу студентам оглянути пацієнта, ознайомитися з результатами додаткових методів дослідження, а потім разом аналізуємо. Такої системи, наприклад, у Франції немає. Яка із систем краща — важко сказати. Думаю, усе залежить від студента. Уніфікація в освітньому процесі потрібна, проте варіювати формами можна», — запевнив Володимир Іванович.

В УжНУ дедалі більшу увагу приділяють практиці. «Радянська система, хоч і певні переваги мала, та була побудована на принципом сендвіча, коли знання нашаровувалися на знання. Надавали велику кількість інформації, як зараз у школах. Та коли такий студент завершував університет — складно адаптувався на місці праці. Ми не проти, навіть стимулюємо викладачів поєднувати роботу у виші з роботою за фахом, аби розуміли, що потрібно студенту, коли він закінчить ЗВО й приступить до практичної діяльності», — розповів ректор.

Ще в альма-матер раді вітати практиків. Останнім часом викладацькі лави поповнило немало потужних айтівців, медиків, представників юриспруденції...

Навчання має бути комфортним

В УжНУ постійно покращують умови для здобуття фаху та проживання. Оновлення в гуртожитку № 4 триває в межах великої грантової програми

з удосконалення ефективності університетських будівель. «130 вишів претендувало на цей проект. Виграло 7. Ми потрапили до тієї щасливої сімки. Далі один ЗВО змушений був вийти з ініціативи через неефективність роботи й певні фінансові питання. Кошти надає Європейський банк. Відтак під гарантію держави університет забезпечує співфінансування до 20 відсотків. У підсумку залишилося три виші. Оскільки ми — у тій трійці, можемо реалізувати цей проект, що передбачає інвестицію — 5 млн євро. Більш ніж 750 тисяч дає університет, відповідно іншу суму — Європейський банк під гарантію нашої держави. На жаль, через серйозну інфляцію у зв'язку з війною невеличка кількість робіт не вміщається зараз у цей проект, утім, його реалізуємо, почавши з гуртожитку № 4. Роботи продовжуємо всередині. І стартували у великому навчально-лабораторному корпусі, який ми традиційно називаємо «БАМом», — каже ректор. Анонсує серйозне оновлення: даху, частини ще не замінені вікон, реконструкцію технічного поверху (над п'ятим поверхом є технічний — невеличкий, без аудиторій, непримітний, але, як зауважив очільник, «дуже важливий із погляду збереження енергоефективності, тобто там буде проведено утеплення»). Для нас то — важливо, бо питанню комфорту для викладачів і студентів, як і питанням безпеки,

доступності, ми приділяємо величезну увагу».

УжНУ та волонтерство

Альма-матер чимало працює в цьому напрямку. Із перших днів війни Волонтеріат став потужним центром допомоги: ліки, одяг для внутрішньо переміщених осіб, продуктові набори (у гуртожитку досі проживає майже 500 ВПО), долучення до програми міськради з харчування, збори для 128-ої бригади.

«Колеги зі Швейцарії, Польщі надіслали потужне обладнання, яке було необхідне військовим госпіталям. І ми передали його на передову. Таку роботу не згортаємо. А ще ж скільки коштів переказує кожен із нас! Викладачі, співробітники перебувають на фронті, тримаємо з ними контакт і питаємо завжди, що потрібно. Думаю, кожен громадянин нашої країни переказує гроші. Щонайменше я так чиню двічі на місяць, коли надходять аванс і зарплата. Робота Волонтеріату важлива не тільки в тому, щоб підтримати внутрішньо переміщених осіб або наших військових, а й стимулює до того, аби кожна людина робила маленький внесок у перемогу», — резюмував очільник УжНУ.

78-а річниця

Зазвичай, у жовтні день

народження вишу святкуємо тиждень: різними заходами в підрозділах. Цьогоріч, як і торік, не буде урочистого засідання вченої ради, оскільки у воєнний стан — не до такого. Але локально, на факультетах, щось до річниці таки відбуватиметься. Особливо те, у чому виявили ініціативу студенти.

На день народження прийнято бажати іменинникові чогось особливого. І першим це робить В.Смоланка (отож продовжуймо ланцюжок вітань): «Для мене університет — як друга домівка. В університеті проводимо величезну кількість часу. І проводимо тут саме найпродуктивніший час, тому що маємо працювати на імідж закладу, аби покращувати надання нашої освітньої послуги, рівень науки... Це роблять усі члени колективу. Успіхи, зокрема в рейтингах, — результат ефективної спільної праці. Тому я б хотів побажати колегам насамперед сил, здоров'я, віри, віри в нашу перемогу, віри в те, що в нас буде прекрасне, велике майбутнє: як в Україні, так і в університеті, і в кожного, хто працює тут! Чекаємо перемоги, стараємося її наблизити й надіємося: у 2025 році, коли нам буде 80, тут збереться повний зал гостей».

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Від редакції: читачі «Погляду» можуть також ознайомитися з телеверсією інтерв'ю авторки в інтернеті, на сайті телеканалу «TV21 Унгар».

Складув, рибалка, мисливець...

До 80-річчя ювілею Юрія Фаринюка

6 жовтня зустріне вісімдесятилітній ювілей Ю.Фаринюк — корифей хімічного факультету, доцент кафедри органічної хімії Навчально-наукового інституту хімії та екології (далі — ННХЕ) УжНУ, кандидат хімічних наук, старший науковий співробітник. Він лише трішки старший за альма-матер і народився з нею в один місяць. Можливо, тому доля й завела в наш заклад.

Юрій Іванович розпочав свій шлях в Ужгородському університеті на посаді складува, а в 1970 році вступив до аспірантури при кафедрі органічної хімії під керівництвом Івана Смоланки. Після успішного захисту кандидатської, а згодом і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника плідно працював у науково-дослідному секторі альма-матер. Результатом є співавторство понад 100 наукових праць, 8 патентів на винахід, нагороди з виставок різних рівнів. Упродовж останніх 30 років Ю.Фаринюк викладає на кафедрі органічної хімії. Він є співавтором 12 методичних посібників, навчального посібника та двох підручників, один із яких було надруковано в 2021 р. у видавництві Пряшівського університету. Юрій Іванович — фахівець із досвідом роботи як у старій системі освіти, так і на всіх етапах становлення та реформування вищої освіти в Україні, яким завжди готовий ділитися з молодшими колегами. І найкраще розповісти про юві-

ляра можуть тільки представники ННХЕ.

Василь Лендел, директор ННХЕ, професор: «Із ювіляром я знайомий із 1968 року, тобто із часу мого вступу на хімічний факультет. Юрій Іванович тоді працював складувом, навчав студентів цієї справи. Він закінчив вечірнє відділення хімічного факультету, аспірантуру та працював науковим співробітником на госпдогвірних тематиках. Захистив дисертацію, почав працювати викладачем і працює досі. Надійна людина, яка все може робити, усе знає робити й усе хоче робити. Не відмовляє в допомозі. Звертаються до колеги не лише з кафедри органічної хімії, а й зі всього факультету. Надзвичайно чуйно ставиться до здобувачів фаху. Із нагоди ювілею бажаю Юрію Івановичу й далі мати стільки друзів, скільки має сьогодні, щоб залишався авторитетом серед викладачів та співробітників нашого інституту, міцного здоров'я, мирного неба».

Степан Чундак, професор кафедри екології та охорони навколишнього середовища: «Із ювіляром по-дружньому близький із часів аспірантури, а це — сімдесяті роки. Він виявив інтерес до органічної хімії, але зародилися й інші хобі. Уже тоді був затягив рибалкою, захоплювався автомобілями, мав свій, завдяки якому здійснювали вилазки на природу та порибалити. Пізніше зацікавився мисливством, але ніколи законів не порушував: якщо

десь заборонено полювати чи рибалити — то заборонено. Після аспірантури керував науково-дослідними роботами, а коли з'явилися вакансії на кафедрі органічної хімії — пройшов за курсом, працював викладачем і вже багато років є доцентом. Авторитетний серед студентів і викладачів. Ми й далі залишаємося друзями та, наскільки це дозволяє здоров'я, виходимо по гриби, зустрічаємося за кавою, спілкуємось. Юрій Іванович і нині — завзятий рибалка; наскільки знаю, ще не закинув мисливство. Бажаю міцного здоров'я та довгих, плідних років».

Наталія Король, доцентка кафедри органічної хімії: «Важко переоцінити науковий та педагогічний внески Юрія Івановича в розвиток нашого підрозділу: завжди поважний, зібраний та впевнений у собі, він викликає захоплення, є прикладом для молодшого покоління. Усебічно володіє предметом, завжди готовий надати кваліфіковану консультацію чи влучну пораду. Щиро вітаю ювіляра! Бажаю злагоди, достатку, здоров'я!»

Ігор Барчій, завідувач кафедри неорганічної хімії: «Юрій Іванович — досвідчений викладач, який найдовше з усіх працює на хімічному факультеті. Він не тільки чудовий педагог, а й умілий мисливець, рибалка, естет, має велику колекцію робіт закарпатських художників».

Олександр Кохан, доцент кафедри неорганічної хімії, го-

лова профкому ННХЕ: «Я на хімфаку з 1985 року. Юрія Івановича знаю ще з тих часів як старшого колегу та фахівця складовної справи, органічної хімії. Добрий товариш. Розуміється і на природничій справі, є і рибалкою, і мисливцем, і охоронцем природи».

Ганна Алексик, аспірантка кафедри органічної хімії: «Юрій Іванович викладав у нас кілька предметів, вів лабораторні й практичні з органічної хімії, техніку безпеки. Один із найцікавіших предметів узагалі — складовна справа. Магічно, адже спостерігати, як із холодного, твердого, крихкого скла можна зробити щось дійсно гарне та пластичне, — цікаво. Педагог дав нам багато захопливої теорії, завжди нагадував про те, як потрібно поводитись у лабораторії. Має почуття гумору, тому як студентам, нам було дуже комфортно з ним працювати».

Михайло Онисько, завідувач кафедри органічної хімії: «Юрій Іванович є досвідченим викладачем, котрий веде насамперед таку специфічну дисципліну, як «Охорона праці в галузі та безпека життєдіяльності». Є обмежена кількість викладачів, котрі взагалі можуть читати цей курс, бо тут важливі і правова складова, і практичні аспекти. Крім того, викладає біоорганічну хімію для студентів медичного та стоматологічного факультетів. Також Юрій Іванович — спеціаліст у складовній справі. На жаль, цю

дисципліну в підрозділі вже не викладають, але педагог допомагає науковцям нашого інституту ремонтувати та формувати нове обладнання з різного виду скла, зокрема працює з кварцовим склом. Має різні хобі. Зокрема, багатьох із кафедри долучає до рибальства, і ми із задоволенням проводимо з ним такий відпочинок. Ще з Юрієм Івановичем цікаво ходити в ліс, тому що він є знавцем карпатських лісів, гір; і це теж — серед його захоплень, яке поділяє велика частина нашої кафедри. У свої 80 років має гарну фізичну форму, зарекомендував себе чудовим викладачем, доброю людиною й другом».

Колектив ННХЕ щиро вітає Ю.Фаринюка з ювілеєм! Міцного здоров'я, миру в серці, довгих років життя. Хай Ваша наполегливість і цілеспрямованість допомагають утілювати наукові звершення, ініціативи та досягати нових вершин!
Софія Сливка,
студентка відділення журналістики.

Перша вчена рада в новому навчальному році

19 вересня відбулася перша вчена рада в новому семестрі. Зустріч розпочалася з позитивних емоцій, адже засідання прикрасило вручення «винуватцям» дипломів та атестатів із відповідними вченими званнями. Також привітали окремих ювілярів зі знаковим днем народження. Крім того, Володимир Смоланка, ректор УжНУ, вручив грамоту Святославу Кутчакові, старшому викладачеві кафедри приладобудування, який майже з початку

війни перебуває на фронті, захищаючи нашу державу.

Одним із найважливіших розглянутих питань стало обговорення та затвердження Плану роботи вченої ради на 2023/2024 навчальний рік. Також до уваги взято перейменування Центру підготовки та атестації кадрів вищої кваліфікації, рекомендації щодо вступу в докторантуру, створення в структурі кафедри соціології та соціальної роботи Науково-дослідницько-

го центру вивчення насильства, затвердження й уточнення тем дисертаційних досліджень...

Рекомендованих до розгляду рішенням відповідної комісії було представлено декілька атестаційних справ кандидатур. За результатами присвоєно: звання професора — С.Жукову (кафедра бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту), М.Пагірі (кафедра твердотільної електроніки та інформаційної безпеки); зван-

ня доцента — С.Шпеник (кафедра іноземних мов), О.Устич (кафедра госпітальної терапії), Ю.Фетько (кафедра міжнародного права, Н.Король (кафедра органічної хімії), О.Петричко (кафедра анатомії людини та гістології), М.Сабадош (кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти), О.Кацьорі (кафедра соціології та соціальної роботи).
Катерина Жеребак,
«Погляд».

12-і — в Україні, 1501-і — у світі!

Уперше УжНУ потрапив до рейтингового списку «World University Rankings 2024» від Times Higher Education. В Україні наш виш посідає 12 місце, а у світі — 1501. За показником «Міжнародні перспективи» ми — серед тисячі кращих ЗВО світу, посідаючи 955 позицію в зазначеному рейтингу.

Катерина Жеребак,
«Погляд».

Отець Василь Іванюк: «Час — те, чого немає у вічності»

День захисників і захисниць України, що започаткований 14 жовтня 2014 року президентським указом та збігається з церковним святом — Покровою пресвятої Богородиці — цього року уперше через реформу календаря ми відзначали 1 жовтня. Фронт тримає багато людей. Військові капелани — зокрема. Доля познайомила мене з Василем Іванюком, директором БФ «Карітас Краматорськ», військовим капеланом, священником шести парафій, проєктантом модульних капличок та «кандидатом» у списках... на розстріл. Духівник (живе на Донбасі понад 30 років) якось гостював на Закарпатті в межах робочого візиту. Так і поспілкувались. Із почутих історій можна писати книжки, але перед тим — зо тиждень ходити під враженнями й добряче перекип'ятити почуте у власній свідомості. Зрештою, читайте самі...

Роздача гуманітарної допомоги — не вихід

«Карітас» у перекладі — любов та милосердя. Їх БФ «Карітас Краматорськ» примножує з 2015 р. «Ну, ви знаєте... Як тільки розпочалася війна на Сході (а її не варто називати АТО, це була повноцінна війна, агресія), створення організації стало відповіддю на виклик гуманітарної кризи, що виникла на Донеччині», — розповів священник. Утім, допомога не обмежувалася забезпеченням гуманітарних потреб. «Головне питання — не нагодувати людей. Ми й не зможемо того зробити при всьому бажанні. Є ризик. Якщо будемо лише роздавати продукти, засоби гігієни та інше, настане момент, коли люди не захочуть працювати. Їх слід спонукати думати, як заробити. Ми повинні дати вудочку й показати, де ставок, щоб людина пішла й сама зловила рибу та її приготувала». Тому о. Василь запустив проєкти з перекваліфікації, зі створення бізнесу, відтак — і робочих місць. У «Карітас» брав на роботу сім'ями (через невномованість робочого часу й виїзди) і передусім тих, хто стояв у чергах, чекав на видачу допомоги, тож може краще зрозуміти потребу в допомозі.

Про церкву на Донеччині

Із початком повномасштабного вторгнення парафії продовжували працювати. Цивільні виїжджали, але прибували військові. Священник жартує: «Нічого не змінилося, тільки трішки парафіяльний контингент. З'явилися віряни в камуфляжній формі». У духівника на момент нашої розмови було 4 цивільні парафії та 2 військові. Зізнається: «Якби я служив в іншому місті (не на Донеччині), підозрюю: не був би військо-

вим капеланом. Війна прийшла до мене. Я не йшов на війну, у тому й оригінальність мого покликання. Війна вибухнула довкола, і я не мав вибору. Треба було або злякатись, утекти, лишити все. Або лишатись і працювати відповідно до обставин. Я залишився».

Греко-католицька церква на Донеччині — розкидані на багато кілометрів парафії. Священники далеко один від одного, мають свою територію, за яку повинні відповідати. Отець Василь потрапив туди на служіння в 1992 році «як виклик на депортацію українців під час «операції Вісла», за якою радянський режим переселяв на Херсонщину, Миколаївщину, Одещину, Донеччину людей із Підляшшя, Холмщини. Вони зберегли культуру, віру, тож і закликали з Галичини (коли греко-католицька церква вийшла з підпілля) священників, яких не вистачало. На наших плечі випали реєстрація парафій, будівництво храмів... На архітектора я не вчився, але вдалося звести 39 храмів і капличок», — зазначив священник.

Знаєте, хто будував ті храми? Люди, залежні від алкоголю, наркотиків. У такий спосіб поверталися до нормального життя. «Я їм дав шанс почати все знову. Я їх змусив повірити в себе, що вони щось можуть. Я їх навчав. Ми будували храми в різних кутках України», — каже о.Василь. А з початком повномасштабного вторгнення розробив проєкт модульної каплиці. Її виготовити можна за 5 днів, а скласти — за півтори години. Поміщається в одній такій за 60 військових.

Військове капеланство: «Навіщо він тут?»

Як це: служити військовим капеланом? «То — середовище, де є зброя, де вчать давати відсіч ворогові. Тому наші захисники напружені й таємничі. Потрібно

добре старатися, щоб стати воїну за капелана, за духовного батька. Є така світова практика: слід два роки відслужити в підрозділі, аби на тебе почали звертати увагу як на священника. Я через те пройшов. Спершу побоювалися; мовляв, «навіщо він тут», «заважає й нічим не допомагає». Якби я брав до рук зброю, ящики тягав чи набивав магазини патронами, то мене б бачили як корисну людину поруч. А коли ходжу, щось там «говорю ні про що» — не всі розуміли. А вже потім усвідомили: оте «ні про що поговорити» — означає відволікти від думок, проблем, дещо налаштувати на новий лад. Є багато тих, із ким починали у війні 2014 року, дружимо, оплакуємо, кого вже немає (а немає вже доволі багатьох моїх друзів), але розуміємо, що та ціна — не даремна».

Воює не Донеччина??!

Багато парафіян о. Василя нині захищають країну. Мовить: «Коли я чую, що воює хтось, а не Донеччина, то мені незрозуміло, звідки та інформація. Воює вся країна! Воюють усі справжні. Є хибне уявлення: солдату все підносять. Аби він вистрілював, для нього осіб зо 20 несуть ті патрони. Бо це — логістика. Хтось виробляє зброю, хтось їжу готує, хтось виробує рис, виготовляє макарони... Усе потоками йде до бійця, котрий в окопах. Тому кожен, хто бодай чимось допомагає, той уже є воїном». До речі, у духівника позивний — «Справжній».

Спокій і почуття гумору — утеча від «ополченців»

Духівник згадує: «Те, що почалося на Донеччині в 2014 році, не назвеш спонтанним явищем. Була підготовлена операція. Існували списки проукраїнських місцевих активістів. Серед них — і я. «Ополченці» мали інформацію: усі майданівці з Києва поїхали до

Краматорська й будуть вирізати всіх «руссіх». Тож хто розмовляв українською чи носив символіку — становив загрозу. У мене машина — зі львівськими номерами. Якось припаркував біля супермаркету. Повернувся — а мені «чоловічок»: «Не понял. Что тут бандеровцы делают?» Я ж був у священничій одежі й жартую: «А відколи це бандерівці машини роблять? Це — китайська машина». Я поїхав. Той викликав «ополченців». Мене на коліна поставили, тикають автоматами. За татуюваннями побачив, що за контингент... То не авторитетні в тих колах хлопці. Я кажу одному: «Ти хто? Бог? Я лише перед Богом стану на коліна». Така була словесна перепалка. Вони мене в результаті все ж відпустили, але я одразу ж виїхав. Коли опинився в безпечному місці, мені зателефонував сусід, мовляв: «Отче, де Ви? Тікайте. Бо тут облава. Просили хоч номер телефону. Розшукують».

Ще священника намагалися виманити. Траплялися дзвінки від «якоїсь жінки», що потрібно приїхати на похорон. Утім, співрозмовника рятувала обережність. Згадує: «Я ж кажу: «Добре, приїду, але надішліть адресу». А мені: «Та ні, Ви на блокпост приїжджайте, я Вас там почекаю й проведу». Звісно, на таке не погоджувався. А якщо б отримав адресу, перевіряв би, чи насправді за нею є в Краматорську похорон. Слава Богу, то відносно швидко закінчилось. Я залишився живим».

Отець Василь і в час повномасштабного вторгнення не покидає Краматорська. Але з міркувань безпеки змінює місце проживання. Проте служіння продовжує. І після завершення війни про винахідливість задля порятунку ми ще почуємо чи-

мало. Духівник певен: «Війна закінчиться нашою перемогою. У цьому вже ніхто не сумнівається. Але варто пам'ятати: у нас є одна країна. Нам її відбудувати. І ми не відбудуємо, якщо не консолідуємося».

Ще співрозмовник вірить: росіяни, якщо колись таки усвідомлять, що вони роблять і покаються, тоді, можливо, буде про що говорити в контексті «любові до ближнього». І то на це потрібен час... «Із лихим сусідом краще через високий паркан спілкуватись. Із часом. Як один із варіантів. Раз бачимо, що люди зрадливі, що такі сусіди, що не маємо до них довіри, має бути високий паркан. І зрештою, знаєте... Ми — самодостатня нація. Ми собі можемо давати раду й без таких сусідів», — додає о. Василь.

Таймменеджмент від отця

Як священник усе встигає? Жартує: «Прокидаюся на годину раніше». Насправді ж навчився бережно ставитися до часу й не витратити його марно: «Бог дає людині рівно стільки часу, щоб вона виконала свою місію на землі. Думаю, коли постанемо перед Господом, не так Він буде звертати увагу на наші грішки, недосконалості. Він нас знає, як написано, «від утроби матері», але... Він буде питати про змарнований час. Тому що час — те, чого немає у вічності. Померлі не мають часу. Бо якби їм дати час — пекло опустіло б. Усі б устигли покаятися, перепросити й піти до раю. Але час — те, чим ми володіємо, те, що найдорожче, чим наділив Бог».

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Вітаємо з ювілеєм Євгена Соломіна!

24 вересня Є.Соломін, завідувач кафедри журналістики, доцент, зустрів 50-річний ювілей. Колектив кафедри, редакція газети «Погляд» щиро вітають Євгена Олександровича та дякують за всіх журналістів, які пройшли через опіку нинішнього ювіляра. Бажаємо незгасимої енергії, натхнення в розвитку кафедри, міцного здоров'я, мирного неба, сімейного затишку, прихильності долі. Нехай Ваші креативні, світлі ідеї позитивно змінюють підрозділ, який очолюєте, та журналістику загалом.

Із днями захисників, захисниць та працівників освіти!

Дорога університетська родино! Неділя, що розпочала цей жовтень, знаменувалася важливими датами. Ми вшанували День захисників і захисниць, адже завдяки їм маємо змогу жити й продовжувати творити в освіті, науці, практиці. Слава нашим героям!

Також ми відзначили свято працівників освіти! Бажаю вам, шановні колеги, знаходити натхнення в роботі, бачити результат своєї праці в досягненні учнів. Нехай педагогічна діяльність приносить радість.

Міцного здоров'я, щоб ви могли продовжувати надихати та виховувати нові покоління потрібних країні фахівців.

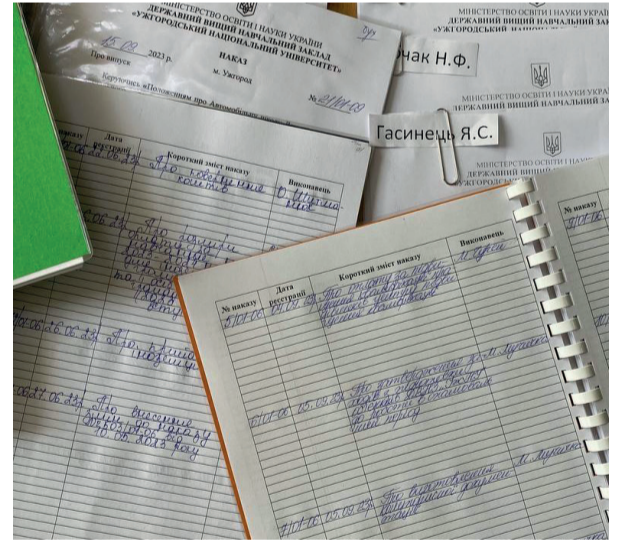
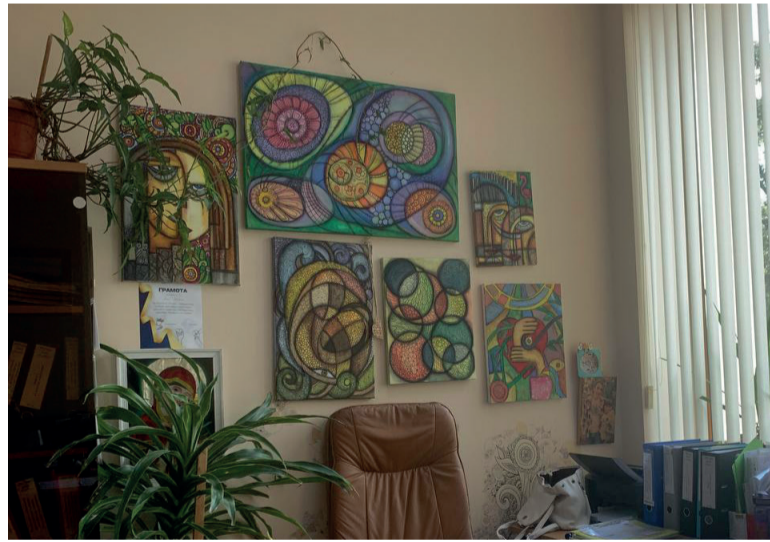
Володимир Смолянко,
ректор УжНУ, професор.

Документна артерія альма-матер

У гості до відділу організації документообігу

Крокуючи назустріч 78-ій річниці УжНУ, продовжуємо розповідати про підрозділи нашого університету. Вони різні, їх багато. У кожному трудяться члени великої ужнівської родини. Іноді їхня праця не зовсім помітна. Але то — тільки на перший погляд. Це — артерії, якими пульсує вся буттєва кров вишу. У такому переконали відвідини, зокрема, відділу організації документообігу, відомого під «народною» назвою — «відділ канцелярії».

Ректорат УжНУ... 3-ій поверх... Навідуєш до трудівного вулика. Адже тут працюють ще ті бджілки. Із перших дверей лівого боку крізь матове вікно пробиваються промені осіннього, та ще відчутно теплого світла. Прочиняю двері — і потрапляю в літній кабінет. Чому літній? Тому що кожна річ у приміщенні нагадує про третю пору року. Стіни постають у привабливих візерунках і вітають відвідувачів авторськими картинами керівниці цього відділу. А на підвіконнях рясно розростаються квіти та кактуси, які вже давно переросли свої можливі розміри. На великих, широких полицях розміщені різнокольорові папки — тільки додають барвистості в колорит канцелярського кабінету. Немалу роль у гамі звуків відіграють офіційні печатки, клацання яких в унісон створює свою мелодію.

Ближче знайомлюся з працівницями одного з найважливіших підрозділів університетської адміністрації. Він надзвичайно важливий у забезпеченні плавного функціонування середовища вишу. Підтвердження документів, перевірка заяв, ведення журналу звіту практики та стипендій, а також організація важливих подій, таких як зустрічі, конференції, випускні церемонії — лише частина роботи, яку виконує цей відділ. Навіть знаменитим медичним та стоматологічним іспитом «КРОК» опікується.

Любов Комар, одна з працівниць, зазначає: «У нас усі — провідні фахівці. Подобається, що приходиться багато людей, із котрими спілкуємося не рік, маємо багато нових знайомств. Робота відповідальна, але вже звикли. Скажімо, я працюю понад 15 років, тому до всієї внутрішньої «кухні» пристосувалася. Недолі-

ком чи радше трудностю є виникнення непорозуміння. Іноді ти відчуваєш себе не просто офісним працівником, а Шерлоком Холмсом, котрому доводиться шукати папку документів за одним не чітко написаним словом».

Докладніше про свій відділ розповіла Тетяна Лошак, керівниця «вулика»: «Усі документи, які є в нашому виші, проходять через цей кабінет. Щодня сюди навідується близько 100 людей, а фрази «добрий день» та «до побачення» чуємо безліч разів за зміну. Опрацьовуємо все, зокрема неймовірно різну кількість довідок: архівні, «військкоматні», про доходи, із сільрад, пов'язані з пенсійним фондом... Ведемо щоденники документообігу. Спільно з відділом методично-організаційної роботи та контролю стежимо за кожним студентом або викладачем, котрий співпра-

цює з відділом канцелярії. Біля нашого кабінету ви ніколи не побачите черги. Це — результат того, що працюємо оперативно. Чи нудна в нас робота? Ні! Навпаки, весело, тому що є з ким поговорити, іноді пожартуємо над неправильно написаними заявами студентів. Звісно, буває важко, напружено. Ось нещодавно вирішила порахувати, скільки робочих телефонних дзвінків було за день. 120... Це за 7 годин, і то в далеко не з найважчих днів».

Багато хто може подумати, що влітку, у період відпусток і канікул, роботи менше ніж, скажімо, узимку. Та саме в спекотну пору року праця найважча. Зокрема тому, що відповідають за дипломи, фінальні іспити. Так, чимало зусиль забирає «КРОК», але працюють за будь-яких навантажень і ситуацій. «Благо, колектив дружний, хоч і замаленький

для роботи такого масштабу. До прикладу, якщо хтось один випадє, уже важко впоратися з денною нормою документообігу. Отож працівники цього відділу неабияк цінують відпочинок. Особливо коли власне університет надає таку можливість на власній базі, зокрема на природі, де біологи проходять практику», — каже Т.Лошак. Л.Комар утішно згадує: «Цю атмосферу неможливо передати словами. Усією нашою університетською сім'єю чистимо гриби, граємо в шахи, їмо закарпатський банош... Дякую УжНУ за таку можливість відпочити двічі—тричі на рік».

...Тим часом мені пора залишати «вулик». Як багато я дізналася з нього! І відтепер, коли приходитиму сюди із якоюсь заявою, обов'язково в душі матиму частку додатково вдячного тепла...

Катерина Жеребак,
«Погляд».

Виноградний погляд на УжНУ, або Як я прожив друге життя

Одного разу, перебуваючи наодинці, філософськи задумався: а якби в другому житті не виявилось журналістики, то чим би зайнявся? І чомусь тоді здалося, що обрав би щось, пов'язане із садівництвом. Ходив би серед фруктових дерев, чаклував би над ними: від садіння до збору врожаю...

І ось моїм мріям судилося збутись. Тільки спостерігав за роботою з іншими плодами — виноградними. Допомогли в цьому представники кафедри плодоовочівництва і виноградарства. У них саме був збір урожаю, а отже — студентська практика.

...Збір о 9:00 на біологічному факультеті, перевірка «чи все взяли» і «курс» на Деренівку... Це урочище так назвали, подейкують, тому що раніше в ньому ріс кизил, інакше — «дерен». Назва збереглася ще із XVI століття.

...Ідемо повз задумливий осінній ліс. Підіймаємося трохи вгору й милуємося мальовничими карпатськими краєвидами, які розстелилися тут, поблизу села Нижне Солотвино Ужгородського району.

Нарешті, прибули. Привітно зустрічає охорона, ідемо в бік виноградників. Одряду пригадалися рядки з вірша Тетяни Горобець:

*У жовтім плетеві лоза,
Звисають грона винограду.
Лишилася на ній сльоза,
Торкнувся вітер її rado.*

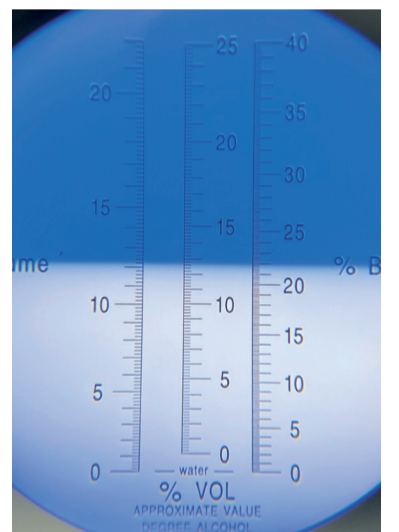
Віталій Симочко, завідувач кафедри плодоовочівництва і виноградарства, доцент, екскурсійно розповідає: «У кінці XIX — на початку XX століття тут розташовувалися виноградники угорського вельможі Турянського (25 гектарів). Нині університет заклав свій виноградник. Невеликий — пів гектара. Перші куші — із 2017 року. Перевагу віддаємо білим сортам. Але є різні: «Совіньон Блан», популярний угорський мускат «Черсеґі Фюсереш», старовинний і добре відомий у Західній Європі «Трам'єнер Рожевий», білий «Ркацители», червоний «Дунай»... Довжина ряду — 90 метрів. У кожному — по 80 кушів. Загалом 800. Торік досадили 200. Маємо 5 вироб-

ничих сортів, є ряди експериментальних, зокрема із чеської та німецької селекції. Спостерігаємо, як себе поведуть. Закуповуємо з допомогою друзів, колег. На взаємовигідній основі. Біологи УжНУ можуть мати такі саджанці, а виноградарі отримують необхідну інформацію».

На одному куші — до 2,5 кг грон винограду. Із 200 кушів виходить до 450 кілограмів виноградних грон. Через малу площу виноградника вдається зібрати невеликий урожай, але з надзвичайно якісного винома матеріалу. Тому виходить десь унікальне вино, яке не поступається кращим таким напоям не тільки Закарпаття, а й України.

Кожен куш розташований на однаковій відстані, уздовж них чотиридротова одноплосинна шпалера на зручній висоті. Дріт натягується спеціальним ключем завдяки замкам за принципом домкрата. Це може легко зробити навіть 16-17-річна студентка. В.Симочко додає: «Виноградники потребують ретельного догляду, тому все повинно бути максимально продумано. Скажімо, підживлюємо добривами, попередньо їх розчинивши. Уводимо крапельно впродовж вегетаційного періоду вночі або рано-вранці, коли рослини активно поглинають вологу. Це щось на кшталт раціонального харчування».

...Коли «розгорнулися», усі приступають до роботи. Віталій Вікторович анонсує спектр діяльності: «Спочатку виноград збираємо, подрібнюємо, вичав-

люємо. Далі утворюється сушло. Воно стерильне, оскільки вбивається мікрофлора, яка там є. Після цього до сушла додають речовини, що допомагають висвітлити його, осадити не потрібні мікрочастинки. У децю законсервованому стані такий сік перевозимо до лабораторії, де починаються таємничі процеси: перетяжка сушла, відокремлення осаду, запускання дріжджів, ферментація, відкладання вина до бродіння».

Хоч потрібно виконати чимало фізичної роботи, але всюди, де це можливо, застосовують сучасне обладнання. Його закупили або з допомогою університету, або власним коштом.

...Робота в розпалі й нагадує мурашник, де кожен має обов'язки, виконує певні дії. Скажімо, визначають цукристість. Закарпаття — унікальний для вина край, адже дає можливість набуття її високого рівня в природний спосіб.

Загалом старшокурсники проходять у Деренівці основні види практик із виноградарства й мають чітке уявлення про посадку, догляд та формування кушів, збір і переробку врожаю. Після завершення пишуть звіти про цикли робіт. Представників молодших курсів залучають з екскурсійними виїздами. Приймають присягу працівника-винаградаря й починають конкретніше розуміти, що їх чекає в наступні чотири роки. Степан Зозуля, завідувач лабораторії кафедри плодоовочівництва і виноградарства, наголошує: «Студенти насамперед

мають засвоїти, що для отримання хорошого вина як одного з продуктів переробки винограду потрібно його якісно виростити. Окремі винороби в гонитві за кількістю забувають про важливі агропоказники й отримують далеко не найкращий урожай. А цього потрібно уникати. По-друге, необхідно знати технологію, бо виноробство — містка галузь, є багато нюансів. І ми на них скевуємо увагу здобувачів фаху. Більше орієнтуємося на вирощування винограду, тому що таку спеціалізацію має наша кафедра. Студенти вивчають, як виростити виноград високої якості, починаючи від обрізання в лютому й через весняні та літні місяці аж до сезону збору врожаю».

Поділилися враженнями й власне практиканти. Дар'я Голямінських, 3 курс: «У нас багато практики, чимало нового дізнаюся. До прикладу, минулого року їздили в Деренівку підрізати виноград, потім вигинати й підв'язувати лозу. Тепер ось збираємо врожай та робимо вино». Михайло Опаленик, магістр: «Ми були тут уже багато разів. Щоразу набуваємо нових знань і навичок: як садити, поливати, удобрювати тощо». Ярослав Пожо, 4 курс: «Сам процес роботи із соком вина запам'ятався найбільше. Я дізнався, що додають бентоніт для очищення, желатин, щоб білки осіли й сік був чистішим. І робота над видавлюванням соку цікава. Скажімо, потрібно обробити сіркою, щоб вино вийшло «здоровим». Або щоб

кисню менше потрапило в сік, додають спеціальний препарат».

...Тим часом робота добігає кінця. Поки завантажують готове сушло до мікроавтобуса, мимоволі пригадую роман Рея Бредбері «Dandelion Wine» («Кульбабове вино» / «Вино з кульбаб»). Ловлю себе на думці: справді, коли напій розіллють у пляшки, то ніби закупорять у нього пахощі літа. У нашому випадку — 2023 року. А ще погоджують із дідусем Тома й Дугласа: вино ніби вбере в себе поточний час із подіями, які відбулися. Отож Деренівку покидаю з думками-рядками з вірша Максима Рильського:

*У щастя людського
два рівних є крила:
Троянди й виноград —
красиві і корисні.*

А ще з розумінням того, в другому житті я б не проти стати садівником, а можливо, навіть краще виноградарем!

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

Фото автора
та Ростислава Садигова.
**Біологічний факультет —
Деренівка — Ужгород.**

Одним абзацом

■ **Літня школа.** До УжНУ приїхав Юрген Райзнер, засновник, керівник філії центру «Steinbeis» у Німеччині, Австрії, Азербайджані, Румунії та Україні, аби провести для викладачів нашого вишу Літню школу з проблематики вступу до ЄС. УжНУ співпрацює з мережею «Steinbeis» із 2015 року, підписано відповідний меморандум. До Літньої школи долучилися викладачі з чотирьох факультетів: суспільних наук, юридичного, історії та міжнародних відносин і економічного. «Ідея полягає в тому, аби спершу підготувати викладачів, які далі вже передаватимуть досвід студентам і готуватимуть фахівців, котрі будуть спроможні працювати в умовах Європейського Союзу», — зауважила проєкторка Мирослава Лендьял. Тренер акцентував на економічних питаннях. Але йшлося й про комунікацію, новий поступ у контексті євроінтеграції українсько-німецьких відносин, можливості співпраці, розвитку промисловості, екологічності виробництва тощо. У підсумку учасники отримали сертифікати.

■ **Конференція.** Кафедра української літератури органі-

зувала вже четвертий форум, присвячений лауреатам Шевченківської премії, які народилися на Закарпатті. Наприкінці вересня в змішаному форматі тривала Міжнародна наукова конференція «Українська література як відсвіт доби й творча індивідуальність Дмитра Кременя», присвячена 70-річчю митця. Захід зібрав близько 50 учасників із Києва, Острога, Львова, Харкова та інших міст за підтримки Ніредьгазького університету й Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України.

■ **Екопікнік.** У межах підписання меморандуму про співпрацю з ГО «Зелений Варош» Центр інновацій та розвитку УжНУ влаштував екопікнік у Ботанічному саду, що розміщений у мікрорайоні «Шахта». Долучилися студенти з медичного, біологічного, факультету здоров'я та фізвиховання, історії та міжнародних відносин. Прибірало й одразу сортували сміття. Його наприкінці заходу вивезла Станція заготівлі вторсировини «Проектна, 3», із якою виш теж співпрацює в межах підписаного меморандуму.

Мирослава Гараздій, «Погляд».

Ужнівці вітають з обранням на посаду голови Закарпатської обласної ради Романа Сарая, доцента кафедри конституційного права та порівняльного правознавства, і бажають плідної роботи.

«Український п'ємонт»:

книжка про Закарпаття в період автономії

У перший день навчання на факультет міжнародних економічних відносин завітав Міхал Ярнецькі, професор Познанського університету. Представив періодичне видання «Український п'ємонт. На політичній шахівниці. Закарпаття в період автономії 1938—1939». Співавторами збірника статей є Микола Палінчак, декан ФМЄВ, доктор політичних наук, який написав пролог, і Пьотр Колаковські, колега гостя. Оскільки пан Міхал говорив польською, синхронний переклад виконував Володимир Комарницький, аспірант підрозділу.

За словами гостя, історичний аспект нашого краю привернув увагу науковця 10—15 років тому. М.Ярнецькі зізнався, що вперше у своїй науковій кар'єрі отримав грошову нагороду за цю книжку — 10 тисяч злотих (приблизно 2200 євро). На запитання, чому польський професор вирішив написати про Закарпаття в міжвоєнний період, той, не вагаючись, відповів: цікавиться чехо-словацько-польськими відносинами того часу; отже, і обрав наш регіон, зважаючи на територіальну близькість.

«Над книжкою працював близько п'яти років. Це — дебют-

на періодика про Закарпаття, до якої ввійшли мої та наукові статті колеги Пьотра Колаковські. Якщо він приділив увагу історичному аспекту Карпатської України, то я зосередився на суспільно-політичному житті молоді держави. На цю мить у моїх планах — написання книжки про входження Закарпаття до складу СРСР. Триває пошук і збір матеріалів», — прокоментував пан Міхал.

Наприкінці презентації Микола Михайлович подарував один із примірників студентіві Олександру Товканові, який першим правильно відповів

на запитання, коли Закарпаття входило до складу Чехословацької Республіки. Отримали примірники й М.Палінчак, В.Комарницький, а також представники Медіацентру УжНУ та «Погляду» (відповідно Анастасія Лабик (на фото) та автор цього матеріалу :).

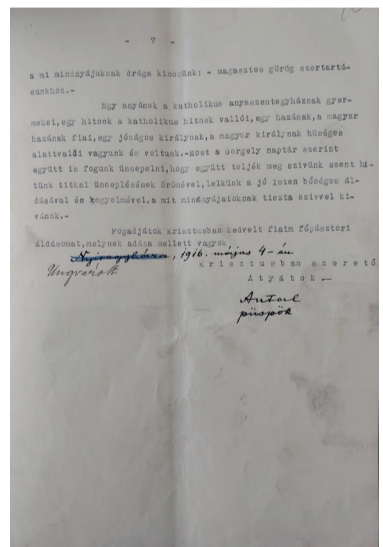
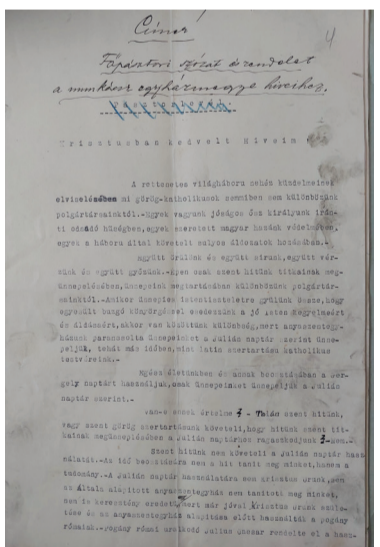
Учимо й шануймо свою історію. Адже той, хто її не знає, не має майбутнього!

Сергій Чернишов, студент відділення журналістики (спеціалізація «Міжнародна журналістика»).

Вітаємо працівників книгозбірень зі Всеукраїнським днем бібліотек. В УжНУ важко уявити без Вас, шановні наші колеги, навчальний, науковий, культурний процеси. Миру вам, радості, достатку та... нових видань!

Календарне оновлення

Чому «святкувати разом» на Закарпатті хотіли ще в 1916 р.?

Марія Майороші, кандидатка історичних наук, асистентка кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції, директорка Музею історії УжНУ, із початку повномасштабного вторгнення досліджує роль церкви в час війни. Серед архівних розвідок — і про Першу світову.

У 1916 році на Закарпатті була спроба календарного оновлення, яке нині вже повністю реалізувала Мукачівська греко-католицька єпархія (далі — МГКЄ), перейшовши з 1 вересня 2023 року на григоріанський календар. Каталізатором, як і у всій Україні, стала повномасштабна збройна агресія росії. Ці події одна від одної — на відстані трохи більше ніж 100 років, та мета

календарного оновлення тоді й тепер — однакова. «Як і сьогодні, так і в 1916-ому, закликом для того, щоб перейти на новий календар, було бажання єднатися з іншими християнами світу», — каже М.Майороші. В архівах віднайшла звернення Антала Паппа (на фото), тодішнього єпископа МГКЄ, котрий, зокрема, акцентував: приємно, коли, приміром, Великдень збігається в даті в усіх конфесіях, адже відчувається масштабність свята. Та й загалом григоріанський календар — зручніший. «Антал Папп зазначає, що в житті ми і тоді, і тепер користуємося григоріанським календарем ще із XVI століття, тому зручно буде послугуватися ним і в церковних святах. Також додає: на той момент (по-

чаток XX століття) більшість тягнеться до католиків, реформатів, тобто святкує за григоріанським календарем. Тому закликає до співпричастя зі своїми братами. У зверненні єпископ акцентує, мовляв, наскільки це приємно: усі церкви разом прославляють Бога. До прикладу, якщо ми разом радіємо Великодню, то так само можемо тішитися й іншим святам», — зачитує дослідниця в перекладі фрагменти зі звернення (там, до речі, А.Папп подав і мініверсію календаря щодо головних змін у святкуванні).

Реформа — справа не дня, а навіть років. Так само й сьогодні. Деякі конфесії та церкви в Україні вирішили поступово переходити на григоріанський календар. Тобто рухомі свята — на зразок Різдва Христового — відзначатимуть 25 грудня, але рухомі (скажімо, Великдень) залишатимуться поки за старим стилем. Утім, МГКЄ вже повністю перейшла на григоріанський календар і всі свята — рухомі та нерухомі — зустрічатиме разом із більшістю світу.

«24 грудня матимемо Святвечір. 25-ого — Різдво Христове. Але й 6 січня теж не відкинемо, тоді буде Богоявлення, освячуватимемо воду... Воскресіння у зв'язку з новомісяччям припадає на різні дати. Але наші віряни, священники запропонували: якщо переходимо на григоріанський календар, то

одразу й стосовно всіх свят, щоб не плутатися», — прокоментував о. Іван Тидір, настоятель Ужгородського хрестовоздвиженського греко-католицького кафедрального собору.

Чи не найбільшу роль у нововведенні зіграло суспільство. Духівник додає: «Уже майже півтори тисячі років, як був уведений григоріанський календар; і церква дедалі більше переконувалася, що він є правильним. Усі спроби перейти виявлялися невдалими. У нас років уже зо три, як вірники дуже переймалися тим, що Європа живе за одним календарем, а ми — за іншим. Як і росія та білорусь...»

У МГКЄ проводили численні обговорення, кожна парафія проводила голосування, аби якомога краще вивчити настрої людей. Майже 95 % вірян підтримали таке рішення. Про це зазначено й у Пастирському листі преосвященного владика Ніла з приводу переходу на григоріанський календар. Прихожани власне Хрестовоздвиженського греко-католицького кафедрального собору теж великим відсотком підтримали реформу, каже настоятель храму: «Більш ніж 90 %. Це — той дуже відповідальний момент, що ввійде в історію церкви. Усі списки збережено. І через багато років можна буде побачити: конкретна людина поставила

свій підпис, бажаючи перейти на григоріанський календар».

А ось у 1916 р. суспільство було проти. Звернення А.Папп видав у травні 1916-ого. А в червні підписано документ про перехід на григоріанський календар. Хоч було зазначено, що вся обрядовість залишається й змінюється тільки дати, але тоді реформу соціум не сприйняв, пояснює М.Майороші: «Особливо духовенство в той час чинило опір, тому що країни дуже залежали від думки свого священника, і наскільки він доніс це до своєї парафії, настільки реформа й спрацювала. Але більшість священнослужителів були проти тієї календарної реформи. Хоч у своїх зверненнях покликаються на вірян, мовляв, вони не хочуть переходити, їм не подобається. Відповідно звернення про те, щоб календарну реформу скасувати, з'являлися постійно й під тиском її нівельовано буквально через два роки. Уже 10 листопада 1918 року ми повернулися до юліанського календаря».

Як зазначено в нинішньому зверненні єпископа Ніла, «цю новизну і цей виклик в нашому церковному житті не називаємо реформою, а радше оновленням, до якого прагнуло багато поколінь наших священників та вірників».

Мирослава Гараздій, «Погляд».

Ужнівці – серед апшифтерів!

Інноваційна програма «UPSHIFT» відтепер – і на Закарпатті

Фото Тетяни Лесюк

Серед тих, хто готовий змінювати свої громади на краще, – студенти УжНУ. Представники факультетів математики та цифрових технологій і суспільних наук упродовж 14–17 вересня були на першому буткемпі програми «UPSHIFT» в Ужгороді. Цю інноваційну ініціативу реалізовує ГО «Простір

молоді» за підтримки ЮНІСЕФ. Долучилися 10 команд із різних населених пунктів Закарпаття: Ужгорода, Берегова, Виногорода, Сваляви, Синевира, Свободи, Голятина та Ясіня.

«UPSHIFT» – глобальний проект, який діє в понад 40 країнах світу. Він покликаний допомогти ініціативній мо-

лоді у вирішенні проблем своєї громади. Програма передбачає здобуття необхідних навичок та ресурсів для досягнення мети. Виникла в Республіці Косово як спроба зупинити масовий виїзд юні за кордон. Стала успішною й поширилася світом. Україна – перша держава, що реалізує «UPSHIFT» в умовах війни.

Кожна команда пишатиме свій проект, і в усьому їй допомагає ментор. Таку місію взяв на себе й Олександр Коваль, старший викладач кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства. Він схвально відгукується про названу програму та зазначає про її позитивний вплив на учасників: «UPSHIFT» сприяє вихованню соціально відповідальних громадян, готових приймати виклики та змінювати суспільство. Учасники навчаються планувати й керувати проектами, спілкуватися з командою та публікою, розвивати креативність і шукати нові шляхи вирішення проблем. «UPSHIFT» – шлях до особистого зростання».

Команда факультету математики та цифрових технологій «Rules Makers» працює над вирішенням проблеми толерантного спілкування підлітків із людьми з інвалідністю. Другокурсниця Вероніка Андрусів поділилася враженнями: «Справді, ці чотири дні дали

нам змогу краще зрозуміти нашу проблему, зануритися в неї, побачити її глибоке коріння. На четвертий день ми вже маємо рішення, маємо готовий проект. І єдине, що нам тепер потрібно, – тільки сили, наснага, щоб його втілити в життя».

А команда, у якій є студенти ФСН, – «Нейве терне», що в перекладі – «нове покоління», переймається низьким рівнем освіти в ромських дітей і вирішуватиме цю проблему.

Загалом учасники буткемпу акцентували на булінгу, комунікації з однолітками, перенавантаженні в школі, учнівському самоврядуванні, сортуванні сміття тощо.

Далі молодь упродовж трьох місяців працюватиме над утіленням напрацьованих проектів, але «UPSHIFT» продовжує набори, тож є шанс долучитися до апшифтерів. Актуальна інформація про хвилі набору – на сторінці ГО «Простір молоді» у фейсбуку.

Софія Скиба,
студентка
відділення журналістики.

Наші підкорюють городковий спорт

Городки – унікальний вид спорту. Це – рухлива гра, що розвиває координацію рухів та влучність. Доступна як школярам, так і людям солідного віку. Часто в цей вид спорту приходять ті, хто з різних причин закінчив виступи в інших видах великого спорту, і тут теж устигають досягти вагомих результатів.

Гра проста. Суть у киданні бити по фігурах, що складаються з п'яти городків, із метою вибити їх за межі «города».

Не так давно обласна федерація городкового спорту ор-

ганізувала та провела на відповідних майданчиках стадіону УжНУ командні й особисті змагання. У командному заліку виступили: збірна Ужгорода №1, збірна Ужгорода №2, команди ЗСУ з обласного центру, УжНУ та природничо-гуманітарний фаховий коледж.

1 місце посіла команда УжНУ, II місце – збірна Ужгорода № 2, за яку виступав майстер спорту України Олег Михайличенко з Харкова. III – збірна Ужгорода № I. Переможців представляли Іван Маріонда, завідувач кафедри

фізвиховання (на фото ліворуч), та Михайло Ухаль, кандидат у майстри спорту, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики, який також став першим в особистих змаганнях (друге й третє місце відповідно в Олексія Бондаря (ЗСУ) та Ірини Шинкарюк (із числа вимушено переміщених осіб).

Призерів змагань нагородили грамотами й медалями Закарпатського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

За інформацією кафедри фізичного виховання.

В Ужгородському національному університеті відзначили Міжнародний день студентського спорту

20 вересня – Міжнародний день студентського спорту. У зв'язку з цим в Ужгороді влаштували захід з участю молоді УжНУ. Незважаючи на змішану форму навчання, учасників не

бракувало. Як зазначив Іван Маріонда, завідувач кафедри фізичного виховання, доцент, переважно залучали здобувачів фаху з факультету здоров'я та фізичного виховання. Якщо точніше,

то перший і другий курси, тому що третій і четвертий навчаються дистанційно, їх охопити було складно. Також прийшли і юнаки та дівчата з природничо-гуманітарного фахового

коледжу альма-матер. Загалом близько 100 учасників.

Серед ужнівських студентів є чимало титулованих спортсменів. У коментарі для «Погляду» Іван Іванович зауважив: «80 відсотків абітурієнтів, які вступили на I курс, – чинні спортсмени. Є й чемпіони світу. Ось зараз Дарина Королович прийшла з чемпіонату світу з таеквон-до. В індивідуальному заліку посіла третє місце, у командному – перше. Є успіхи і в інших видах спорту, у яких атлети представляють наш край у складі збірних команд».

Щодо заходу з нагоди Міжнародного дня студентського спорту, то здобувачі фаху взяли участь у руханці та в легкоатлетичному забігові. Як і годиться, були переможці. Зокрема, тріумфували представники факультету здоров'я та фізичного виховання: Даніель Вернаттус (1 курс), 2. Дмитро Осташ (2 курс), 3. Артур Нодь (1 курс). У дівчат найкраще пробігли: 1 місце. Валерія Сафіулліна (1 курс), 2. Софія Падун (2 курс), 3. Таїсія Поп (1 курс). Вони мають улюблені види спорту. Ними й займаються.

Зокрема, наші першокурсники зазначили... Даніель Вернаттус: «Сам я з Харкова, приїхав навчатися до Ужгорода. Тепер живу тут. Є футболістом. Спорт для мене – частина життя. Я живу спортом. Усе роблю для того, щоб ним займатися». Валерія Сафіулліна: «Якщо б не спорт – здоров'я не було б. І багато хто займається спортом. Я облюбувала легку атлетичку – стрибки в довжину та потрійний. Мені дуже подобається. Займаюся змалечку, із 7 років. Є нагородо...».

Наприкінці вищезазначеного заходу організатори нагородили призерів легкоатлетичного забігу грамотами та медалями від Закарпатського обласного відділення Комітету фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України й сфотографувалися на згадку. А впродовж дня завдяки організаторським зусиллям кафедри фізичного виховання студенти УжНУ взяли участь у змаганнях із футболу й пляжного волейболу.

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

Терпіння тривалістю 5 місяців...

Історія про реабілітаційну доріжку

Ще в травні Центр інновацій та розвитку УжНУ розпочав збір на реабілітаційну доріжку для Обласного будинку дитини у Сваляві. Ініціатори хотіли впоратися із цим завданням до Дня захисту дітей, утім, як-не-як, уся благодійність, крім військових потреб, у час війни таки дещо на периферії. Однак ужнівці в прагненні зробити добру справу не опускали рук...

Альона Алмашій, директорка Центру інновацій та розвитку УжНУ, зініціювала за підтримки, зокрема, й Ужгородської міської ради благодійний забіг до Дня захисту дітей. Тоді зібрали 17 тисяч грн. І це була лише половина вартості реабілітаційної доріжки. Далі збирали поволі та спільними зусиллями. Наприкінці вересня подарунок уже переда-

ли будинку дитини. «Нарешті, попри всі складнощі, попри купу перешкод, попри фрази «зараз ніхто не донатить на щось, крім ЗСУ» або «це все недоречно й не потрібно», до реабілітаційного відділу в Будинку дитини в м. Свалява закуплено від Ужгородського національного університету реабілітаційну бігову доріжку... Мої подячі немає меж. Усім величезне ДЯКУЮ, що підтримали та допомогли в зборі необхідних коштів. Це — моя маленька мрія, яку реалізували сотні людей!», — написала на своїй сторінці в одній із соціальних мереж А.Алмашій.

«Завдяки придбаному обладнанню в нашому закладі буде забезпечено професійну базу для реабілітації маленьких пацієнтів із порушеннями

опорно-рухового апарату та затримкою фізичного розвитку. Щиро дякуємо вам за те, що робите свій неоціненний внесок у розвиток благоустрою та зміцнення здоров'я діток з інвалідністю», — відповів Володимир Бейреш, директор Обласного будинку дитини у Сваляві. Сюди, до слова, ужнівці навідуються з подарунками систематично.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Із чемпіонату світу — із «бронзою»

Урумунському місті Клуж-Напока в чемпіонаті світу з класичного пауерліфтингу (U-23) узяла участь студентка факультету здоров'я та фізичного виховання Наталія Мага. Змагаючись у ваговій категорії до 57 кг, вона пододала в присіданні 157,5 кг, що на 5 кг вище за рекорд України серед дорослих, і посіла в цій вправі третє місце.

У жимі лежачи наша атлетка підняла 77,5 кг, а в тязі — 165 кг

і збрала 400 кг у сумі триборства, що на 17,5 кг вище за юніорський рекорд України й на 30 кг більше за норматив майстра спорту України міжнародного класу. Цей результат дав змогу студентці потрапити до десятки кращих (9 місце) і відібратися на чемпіонат Європи, який невдовзі відбудеться в Будапешті.

Ми вдячні управлінню в справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради,

ЗОО ФСТ «Динамо» за сприяння в підготовці, президентові ФПУ Сіражудіну Базаєву за чудову організацію поїздки Наталії на чемпіонат світу! Особлива вдячність українським героїчним воїнам, завдяки щоденному подвигу котрих ми можемо тренуватися й представляти нашу державу на міжнародній арені!

Андрій Федорішко,
голова обласної федерації пауерліфтингу.

Експерсії просто неба для ВПО та місцевих

Проект ГО «Волонтеріат УжНУ»

Цьогорічний вересень, який ще сповна дихав літом із притаманними спекотній порі показниками, сприяв стартові циклу зустрічей для внутрішньо переміщених осіб та місцевих з ініціативи ГО «Волонтеріат УжНУ». Перший захід просто неба організували в Ботанічному саду альма-матер.

«Це не зовсім новий проект, а радше пролонгація попереднього, який ми реалізували спільно з Карпатським фондом за його фі-

нансування. Якщо ви пам'ятаєте, за підтримки цього ж фонду ми створили й коворкінг для внутрішньо переміщених осіб. Торік на базі Наукової бібліотеки УжНУ відкрили таке місце для комфортного навчання та праці людей, котрі були вимушені покинути свої домівки або не мали можливості ефективно працювати чи навчатися. У коворкінгу в доступі для ВПО — комп'ютерна техніка, інтернет, а в період блекаутів роботу продовжували

завдяки генераторам. Ще в приміщенні бібліотеки влаштували серію лекцій про історію краю загалом, минуле Ужгорода, видатних людей тощо. Самі не очікували, що це зацікавить велику кількість людей. І коли проект закінчився, нам довелося ще декілька лекцій організувати, оскільки було багато охочих. Удалося отримати додаткове фінансування, тому будемо проводити далі відкриті лекції, а також експерсії», — мовила Крістіна

Товт, голова правління ГО «Волонтеріат УжНУ».

Хтось до такої ініціативи долучився вперше, а дехто відвідує чи не кожен захід Волонтеріату, як ось подружжя Тетяни Лаврентьєвої та Василя Мельника, науковців із Києва. Розповідають, доповнюючи одне одного: «Тут перебуваємо вже понад 500 днів. Онлайн працюємо. Особливо подобалися лекції. Фахові, із різних напрямків... Археологія, краєзнавство,

виноробство. Нас ознайомлювали з культурою, мистецтвом, наукою вашого краю. Ще аби його краще пізнати — беремо старовинні книжки в Науковій бібліотеці УжНУ».

Доки погода тішитиме теплом, триватимуть експерсії просто неба, а далі знову стартують лекції. Усі анонси Волонтеріату публікує заздалегідь на своїй сторінці у фейсбуку.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

АНЕКДОТИ

— Можете поїхати на роботу в неділю?
— Можу, але транспорт у неділю погано ходить.
— І о котрій будете?
— Рівно в понеділок!
***
Якщо ви понявкали, а їжа в місці так і не з'явилася, най-

імовірніше, ви — не кіт; доведеться йти працювати.
***
Підсудний, що Вас спонукало пограбувати банк?
— Він перший почав!
***
— Що Вас змушує пиячити?
— Ніщо. Я — доброволець!

УКРАЇНЦІ ПЕРШИМИ У СВІТІ:

— розробили пароль, який усі знають, але вимовити можуть лише свої;
— використали банку з консервацією в ролі протиповітряної оборони;
— за тиждень створили найбільшу в сучасній історії волонтерську мережу.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 1740. Ціна — безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 03.10.23. Засновник і видавець — ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад — 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: Гараздій М.Б.

Головний редактор:
В.Ю.Тарасюк.

Художній редактор:
К.В.Жеребак.

Коректор:
М.Б.Гараздій.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.